

บทคัดย่อ

โรคหลอดเลือดสมองเป็นสาเหตุการตายอันดับที่สามของประชากรไทย สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้พัฒนาระบบข้อมูลทางการแพทย์และสุขภาพ (43 แฟ้ม) ที่มีชุดข้อมูลโรคเรื้อรัง รวมทั้งโรคหลอดเลือดสมองรวมอยู่ด้วย ซึ่งสำนักโรคบาติวิทยาได้นำมาจัดทำเป็นข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาโรคไม่ติดต่อตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเป็นตัวแทนของข้อมูล 43 แฟ้มต่อสถานการณ์โรคหลอดเลือดสมอง และเปรียบเทียบจำนวนผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่ได้รับรายงานจาก 43 แฟ้มกับจำนวนผู้ป่วยที่ถูกวินิจฉัยในโรงพยาบาล โดยทำการศึกษาระบาดวิทยาเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวางใน 8 จังหวัด เปรียบเทียบสัดส่วนของตัวแปรเพศ กลุ่มอายุ และโรคร่วมระหว่างข้อมูลสองแหล่งโดยใช้ Chi-square test และหาอัตราส่วนของจำนวนผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่ได้รับรายงานจาก 43 แฟ้มต่อจำนวนผู้ป่วยที่ถูกวินิจฉัยในโรงพยาบาล ผลการศึกษาพบว่าจำนวนผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในภาพรวมจากชุดข้อมูล 43 แฟ้ม เทียบกับจำนวนผู้ป่วยที่พบจากฐานข้อมูลของโรงพยาบาลเป็นอัตราส่วน

เท่ากับ 0.48 ต่อ 1 อย่างไรก็ตามข้อมูล 43 แฟ้มมีความเป็นตัวแทนของผู้ป่วยที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลในแง่การกระจายของผู้ป่วยตามอายุและเพศ โดยมีอายุเฉลี่ยของผู้ป่วย รวมทั้งร้อยละของเพศชายที่ใกล้เคียงกันมากระหว่างข้อมูลจากสองแหล่ง เมื่อพิจารณาชนิดของโรคหลอดเลือดสมองและโรคร่วม พบว่า 43 แฟ้มยังไม่สามารถเป็นตัวแทนที่ดีของสถานการณ์โรคได้ เนื่องจากใน 43 แฟ้มมีสัดส่วนของโรคหลอดเลือดสมองไม่ระบุชนิด สูงถึงร้อยละ 71.6 ขณะที่พบว่าไม่ระบุชนิดในการสำรวจเวชระเบียนเพียงร้อยละ 40 และสัดส่วนของภาวะไขมันในเลือดสูงมีการระบุไว้น้อยมากในชุดข้อมูล 43 แฟ้มเพียงร้อยละ 0.2 ในขณะที่การสำรวจเวชระเบียนพบว่าผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองมีภาวะไขมันในเลือดผิดปกติรวมถึงร้อยละ 29.5 การใช้ชุดข้อมูล 43 แฟ้ม ในการเฝ้าระวังโรคหลอดเลือดสมองยังคงต้องการการพัฒนาในด้านการบันทึกข้อมูลรหัสการวินิจฉัยโรคให้ละเอียดถูกต้องและเป็นปัจจุบัน รวมทั้งการบันทึกโรคร่วมและภาวะแทรกซ้อนให้ครบถ้วน เพื่อให้ข้อมูลจาก 43 แฟ้มสามารถสะท้อนสถานการณ์ของโรคหลอดเลือดสมองได้ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ: โรคหลอดเลือดสมอง, เฝ้าระวัง, ความเป็นตัวแทน